TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 26. maijā *

Lieta C-77/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši 1971. gada 3. jūnija Protokolam par Tiesas sniegto interpretāciju 1968. gada 27. septembra Konvencijai par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komerclietās, ko *Cour de cassation* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 20. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 17. februārī, tiesvedībā

***Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne* u.c.**

pret

Zurich España,

Société pyrénéenne de transit d'automobiles (Soptrans).

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*], J. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents), M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un E. Levits,

* Tiesvedības valoda — franču.

ģenerāladvokāts F. G. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretāre K. H. Štranca [*K. H. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 8. decembrī,

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

— *Groupement d'intérêt économique(GIE) Réunion européenne* u.c. vārdā — M. Levī [*M. Levis*] un V. Muasinaka [*V. Moissinac*], *avocats*,

— *Zurich España* vārdā — P. Alfredo [*P. Alfredo*] un Ž. Tuvenēns [*G. Thouvenin*], *avocats*,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. Bodāra-Ermāna [*A. Bodard-Hermant*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz P. Džentili [*P. Gentili*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*], pārstāvis,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 24. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Prejudiciālu nolēmumu lūdz par to, kā interpretēt 6. panta 2. punktu un II sadaļas 3. iedaļu 1968. gada 27. septembra Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos (OV L 304, 1. lpp., un redakcija ar grozījumiem — 77. lpp.), ar 1982. gada 25. oktobra Konvenciju par Grieķijas Republikas pievienošanos (OV L 388, 1. lpp.), ar 1989. gada 26. maija Konvenciju par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos (OV L 285, 1. lpp.) un ar 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos (OV 1997, C 15, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Konvencija").

2 Šis lūgums izteikts tiesvedībā, kuras priekšmets ir *Société pyrénéenne de transit d'automobiles* (turpmāk tekstā — "*Soptrans*") apdrošinātāju veikta sabiedrības *Zurich Seguros* (turpmāk tekstā — "*Zurich*"), kas tagad ir *Zurich España*, kā trešās personas pieaicināšana lietā garantijas sniegšanai, lai starp šīm apdrošināšanas sabiedrībām sadalītu atlīdzību, kas *Soptrans* jāmaksā sabiedrībai *General Motors Espagne* (turpmāk tekstā — "*GME*").

Atbilstošās tiesību normas

3 Konvencijas 2. panta pirmā daļa nosaka:

"Saskaņā ar šo Konvenciju personas, kuru domicils ir kādā līgumslēdzējā valstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var iesūdzēt attiecīgās līgumslēdzējas valsts tiesā."

4 Konvencijas II sadaļas 2. iedaļā ar virsrakstu "Īpašā jurisdikcija" atrodamais 6. panta 2. punkts ir formulēts šādi:

"Šo atbildētāju var iesūdzēt arī

[..]

2. kā trešo personu lietā par garantiju vai galvojumu tiesā, kurā ierosināta pamattiesvedība, ja vien tā nav ierosināta vienīgi ar mērķi atņemt tās tiesas jurisdikciju, kas viņa lietā būtu kompetenta;

[..]."

5 7.–12.b pants veido Konvencijas II sadaļas 3. iedaļu ar virsrakstu "Jurisdikcija lietās, kas saistītas ar apdrošināšanu".

6 Konvencijas 7. pants nosaka:

"Lietās, kas saistītas ar apdrošināšanu, jurisdikciju nosaka ar šo iedaļu, neierobežojot 4. pantu un 5. panta 5. punktu."

7 Atbilstoši Konvencijas 11. panta noteikumiem:

"Neierobežojot 10. panta trešo daļu, apdrošinātājs var ierosināt tiesvedību tikai tās līgumslēdzējas valsts tiesās, kurā atrodas atbildētāja domicils, neatkarīgi no tā, vai viņš ir apdrošinājuma ņēmējs, apdrošinātais vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs. [..]" [Neoficiāls tulkojums]

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

8 Pamata prāva ir radusies saistībā ar 1990. gada 13. augustā notikušu apdrošināšanas gadījumu novietnē, kurā *Soptrans*, Francijā reģistrēta sabiedrība, glabā jaunas automašīnas.

9 *Soptrans*, ciktāl tas attiecas uz kaitējumu, kas nodarīts šīm automašīnām, ir apdrošināta *GIE Réunon européenne* sabiedrībās *Axa*, kas ir *Union des accurances de Paris* tiesību pārņēmēja, *Winterthur*, kas ir *Neuchâteloise* tiesību pārņēmēja, *Le Continent* un *Assurances mutuelles de France* (turpmāk tekstā kopīgi — "apdrošinātāji"), kas visas ir reģistrētas vai kam ir filiāles Francijā.

10 Daļa bojāto automašīnu piederēja *GME* un bija apdrošinātas *Zurich*, kas reģistrēta Spānijā. Izlīguma rezultātā, kas noslēgts Saragosas [*Saragosse*] tiesā (Spānijā), *Soptrans* apņēmās *GME* samaksāt ESP 120 000 000 kā atlīdzību par kaitējumu, kas nodarīts šai sabiedrībai piederošām automašīnām.

11 Vienlaikus *Soptrans* ir cēlusi prasību pret apdrošinātājiem *Tribunal de grande instance de Perpignan* [Perpiņānas Pirmās instances tiesā] (Francijā) nolūkā panākt, ka tiem piespriež sniegt garantiju attiecībā uz sekām prasībai, kas pret to celtas Spānijā.

12 Apdrošinātāji minētajā *Tribunal de grande instance* savukārt kā trešo personu garantijas sniegšanai pieaicināja *Zurich*, pamatojot to ar Francijas Apdrošināšanas kodeksa L.121-4. pantu, kas paredz, ka vairākkārtējas apdrošināšanas gadījumos apdrošinātajam izmaksājamā atlīdzība ir sadalāma proporcionāli starp apdrošinātājiem. *Zurich* apstrīdēja tās Francijas tiesas jurisdikciju, kurā celta prasība, uzskatot, ka jurisdikcija ir *Tribunal de Barcelona* (Spānija), proti, tiesai vietā, kur tā ir reģistrēta.

13 Ar 1999. gada 2. februāra lēmumu *Tribunal de grandeinstance de Perpignan* nolēma, ka, pamatojoties uz Konvencijas 6. panta 2. punktu, Francijas tiesām ir jurisdikcija.

Zurich par šo lēmumu iesniedza apelāciju *Cour d'Appel de Montpellier* [Monpeljē Apelācijas tiesā, Francijā], kura, uzskatīdama, ka šajā gadījumā ir piemērojama tikai Konvencijas II sadaļas 3. iedaļa, pasludināja, ka šīm tiesām nav jurisdikcijas lemt par apdrošinātāju veikto pieaicināšanu garantijas sniegšanai.

14 Tad apdrošinātāji iesniedza kasācijas sūdzību *Cour de cassation*, pamatojot, ka, pirmkārt, prasība par garantijām, kuras balstītas uz vairākkārtējas apdrošināšanas gadījumiem, neietilpst Konvencijas 11. panta piemērošanas jomā un, otrkārt, ka saistība, kas pastāv starp sākotnējo prasību un pieteikumu par garantijām, kura pamatā ir vairākkārtēja apdrošināšana, neparādās kā viens no Konvencijas 6. panta 2. punkta piemērošanas priekšnoteikumiem.

15 Šajos apstākļos, uzskatot, ka lietas izlemšanai ir vajadzīga Konvencijas interpretācija, *Cour de cassation* izlēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus divus prejudiciālus jautājumus:

"1. Vai [..] Briseles konvencijas II sadaļas 3. iedaļas normas [..] attiecas uz apdrošinātāju savstarpēju pieaicināšanu lietās garantijas sniegšanai vai kā trešās personas tiesvedībā, kuras pamatā ir nevis pārapdrošināšanas līgums, bet gan apgalvojums, saskaņā ar kuru pastāv vairākkārtējas apdrošināšanas vai kopapdrošināšanas situācija?

2. Vai, nosakot jurisdikciju attiecībā uz apdrošinātāju savstarpēju pieaicināšanu lietās garantijas sniegšanai vai kā trešās personas, ir piemērojams 6. panta 2. punkts, un, ja ir, vai tā piemērošana ir atkarīga no tā, vai pastāv saistība starp prasībām Konvencijas 22. panta izpratnē, vai vismaz no pierādījumiem, ka starp šādām prasībām pastāv pietiekami izteikta saistība, lai apliecinātu, ka foruma izvēle nav ļaunprātīga?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

16 Konvencijas II sadaļas 3. iedaļa ir veltīta noteikumiem par īpašo jurisdikciju lietās, kas saistītas ar apdrošināšanu.

17 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru no minētās iedaļas normām, ņemot vērā to sagatavošanas materiālus, izriet, ka, piedāvājot apdrošinātajam plašāku jurisdikcijas izvēli nekā apdrošinātājam un pilnībā izslēdzot iespēju paplašināt jurisdikciju par labu pēdējam, mērķis ir bijis aizsargāt apdrošināto, kas visbiežāk saskaras ar tipveida līgumu, kura noteikumi vairs nav apspriežami, un kas ir ekonomiski vājākā puse (1983. gada 14. jūlija spriedums lietā 201/82 *Gerling* u.c., *Recueil*, 2503. lpp., 17. punkts, un 2000. gada 13. jūlija spriedums lietā C-412/98 *Group Josi*, *Recueil*, I-5925. lpp., 64. punkts).

18 Šīs līguma puses, kas tiek uzskatīta par ekonomiski vājāku un mazāk pieredzējušu juridiskos jautājumos, aizsardzības funkcija tomēr nozīmē, ka noteikumus par īpašo jurisdikciju, ko šajā sakarā paredz Konvencija, nedrīkst attiecināt uz personām, attiecībā uz kurām šī aizsardzība nav pamatota (iepriekš minētais spriedums lietā *Group Josi*, 65. punkts).

19 Šajā gadījumā, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, apdrošinātāji, ceļot prasību pret *Zurich Tribunal de grande instance de Perpignan*, atsaukušies uz

Francijas Apdrošināšanas kodeksa L.121-4. pantu, kas ļauj apdrošinātājam — atbildētājam apdrošinātā ierosinātā tiesvedībā — garantijas sniegšanai pieaicināt citus apdrošinātājus, pamatojoties uz vairākkārtēju apdrošināšanu, prasot, lai pārējie apdrošinātāji piedalītos atlīdzības izmaksāšanā apdrošinātajam.

20 Šajos apstākļos attiecībās starp apdrošināšanas jomas profesionāļiem nav pamatota nekāda īpaša aizsardzība, jo nevar uzskatīt, ka kāds no tiem atrodas vājākā pozīcijā nekā cits.

21 Kā pamatoti atzīmējis ģenerāladvokāts savu secinājumu 17. punktā, šāda uzskata pamatojums ir atrodams Konvencijas 8., 10. un 12. pantā, kur acīmredzami tiek aplūkotas prasības, ko cēlis apdrošinājuma ņēmējs, apdrošinātais vai cietusī persona, un šīs pašas Konvencijas 11. pantā, kas atsaucas uz prasībām, kuras celtas pret apdrošinājuma ņēmēju, apdrošināto vai apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju.

22 Konvencijas izstrādātāji ir pamatojušies uz pieņēmumu, ka tās II sadaļas 3. iedaļas normas ir piemērojamas tikai situācijai, kad starp personām, kas iestājušās lietā, nepastāv vienlīdzība un šī iemesla dēļ ir izveidojuši īpašo jurisdikcijas režīmu par labu pusei, kura tiek uzskatīta par ekonomiski vājāku un mazāk pieredzējušu juridiskos jautājumos. Vispārīgi Konvencijas 12. panta 5. punkts izslēdz aizsardzības režīmu apdrošināšanas līgumiem, kuros apdrošinātajam ir ievērojama ekonomiskā vara.

23 Tādējādi saskaņā gan ar apskatāmo tiesību normu vārdisko formulējumu, gan arī ar to garu un mērķi, ir jāsecina, ka tās nav piemērojamas attiecībās starp apdrošinātājiem saistībā ar pieaicināšanu garantijas sniegšanai.

24 Tāpēc uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Konvencijas II sadaļas 3. iedaļas tiesību normas neattiecas uz apdrošinātāju savstarpēju pieaicināšanu garantijas sniegšanai, pamatojoties uz vairākkārtēju apdrošināšanu.

Par otro jautājumu

25 Pamatojoties uz Konvencijas 6. panta 2. punktu saistībā ar pieaicināšanu garantijas sniegšanai vai kā trešās personas, pret atbildētāju var vērsties tiesā, kurā iesniegta sākotnējā prasība, ja vien tā nav ierosināta vienīgi ar mērķi atņemt jurisdikciju tai tiesai, kas atbildētāja lietā būtu kompetenta.

26 Pamata lietā apdrošinātāji *Zurich* pieaicināja garantijas sniegšanai tiesā, kurā prasību cēla *Soptrans*, lai panāktu, ka tiem pēdējai ir jāatlīdzina visi izdevumi, kas radušies prasības, ko pret to ir cēlusi *GME*, rezultātā.

27 *Soptrans* un apdrošinātāju celtās prasības *Tribunal de grande instance de Perpignan* arī ir uzskatāmas par sākotnējo prasību un prasību par garantijām Konvencijas 6. panta 2. punkta izpratnē.

28 Šo uzskatu apliecina Ženāra [*Jenard*] sagatavotais ziņojums par Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (OV 1979, C 59, 1. lpp., 27. lpp.), saskaņā ar kuru pieteikums par garantijas sniegšanu ir uzskatāms par

procesuālu darbību, "ko pret trešo personu ierosina atbildētājs, lai novērstu to, ka tiesvedības rezultātā tam jāsniedz atlīdzība".

29 Šajā gadījumā Konvencijas 6. panta 2. punkta piemērošana tomēr ir atkarīga no tā, vai ir izpildīts nosacījums, ka pieteikums par garantijas sniegšanu nav iesniegts vienīgi ar mērķi atņemt jurisdikciju tai tiesai, kas atbildētāja lietā būtu kompetenta.

30 Turklāt, kā, no vienas puses, ir uzsvērusi Komisija un, no otras puses, ģenerāladvokāts savu secinājumu 32. un 33. punktā, tas, ka jāpastāv saistībai starp abām pamata prasībām, ir pieteikuma par pieaicināšanu garantijas sniegšanai jēdziena neatņemama sastāvdaļa.

31 Faktiski pastāv būtiska saistība starp prasību, kas celta pret apdrošinātāju, lai atlīdzinātu tā apdrošināta riska iestāšanās sekas, un tiesvedību, ar ko šis apdrošinātājs mēģina panākt, lai atlīdzības izmaksāšanā piedalītos cits apdrošinātājs, kurš ir apdrošinājis šo pašu risku.

32 Tas, vai šāda saistība pastāv, ir jāizvērtē valsts tiesai, kurā iesniegta sākotnējā prasība, proti, viņam ir jānodrošina, lai pieteikums par garantijas sniegšanu nav iesniegts vienīgi ar mērķi atņemt jurisdikciju tai tiesai, kas atbildētāja lietā būtu kompetenta.

33 No tā izriet, ka Konvencijas 6. panta 2. punkts neprasa, lai pastāvētu kāda cita saistība, izņemot to, ar kuru pietiek, lai atzītu, ka foruma izvēle nav ļaunprātīga.

34 Šajā sakarā ir jāpiebilst, ka jautājumā par apdrošinātāja prasību par garantijām Konvencijas 6. panta 2. punkts ir vērsts nevis uz pašiem pieņemamības nosacījumiem, bet uz to, lai noteiktu tiesu, kurai ir jurisdikcija, un ka procesuālo normu ziņā ir jāizmanto valsts tiesību normas, kas jāpiemēro valsts tiesai (1990. gada 15. maija spriedums lietā C-365/88 *Hagen, Recueil*, I-1845. lpp., 18. un 19. punkts).

35 Tomēr valsts procesuālo tiesību normu piemērošana nevar skart Konvencijas lietderīgo iedarbību. Tiesa nevar piemērot valsts tiesību normās paredzētos pieņemamības nosacījumus, kas ierobežotu Konvencijā paredzēto normu par jurisdikciju piemērošanas jomu (iepriekš minētais spriedums lietā *Hagen*, 20. punkts).

36 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz otro uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Konvencijas 6. panta 2. punkts ir piemērojams attiecībā uz pieaicināšanu garantijas sniegšanai, kas pamatota ar vairākkārtēju apdrošināšanu, ciktāl pastāv saistība starp sākotnējo prasību un pieteikumu par pieaicināšanu garantijas sniegšanai, kas ļauj secināt, ka foruma izvēle nav ļaunprātīga.

Par tiesāšanās izdevumiem

37 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **II sadaļas 3. iedaļas tiesību normas 1968. gada 27. septembra Konvencijā par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos, ar 1982. gada 25. oktobra Konvenciju par Grieķijas Republikas pievienošanos, ar 1989. gada 26. maija Konvenciju par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos un ar 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos, neattiecas uz apdrošinātāju savstarpēju pieaicināšanu lietās garantijas sniegšanai, kuras pamatā ir vairākkārtēja apdrošināšana;**

2) **minētās konvencijas 6. panta 2. punkts ir piemērojams attiecībā uz pieaicināšanu garantiju sniegšanai, kas pamatota ar vairākkārtēju apdrošināšanu, ciktāl pastāv saistība starp sākotnējo prasību un pieteikumu par pieaicināšanu garantijas sniegšanai, kas ļauj secināt, ka foruma izvēle nav ļaunprātīga.**

[Paraksti]